

Thomæ cap. 43. lib. 4. *contra Gentes*; *ibid.* § 5.

(59. Ministrare istud Sacramentum valide omnes Sacerdotes possunt; uni tamen Parocho de jure competit, cum sit ejus minister ordinarius. Alii, si id audeant absque Parocho facultate, contra statutum in Catechismo Romano, peccant. Quinimo Religiosi ægrotum ungentes, minime a Parocho petita venia præter gravis culpæ reatum in excommunicationem incidunt Apostolicæ sedi reservatam in Clement. 1. *de Privileg.*, excluso tamen necessitatis articulo, in quo actum caritatis, non auctoritatis abusum exercent. Hæc dicta sint de Latinis Sacerdotibus, cum de Græcis alia sit ratio; nam apud illos mos est, nec a Romanis Pontificibus improbat, ut in hoc Sacramento conferendo septem Sacerdotes, vel saltem tres præsto sint. *Ibid.* § 8.

(60. Unguntur vero fideles tali morbo laborantes, unde peritorum iudicio mors proxime secutura prudenter timeatur; quare denegandum est eis, quibus certum non adest vitæ periculum, puta mare transgressuris, prælium inituris, ultimo supplicio afficiendis: cum hoc illis desit, quod morbo periculoso laborent. Hoc vero morbi gravis periculum ita necessarium est, ut sanis collatum Sacramentum, vel nullum sit, vel illicitum. Neque urget Græcorum consuetudo ungenti bene valentes; nam si id agant rati se conferre verum Sacramentum, increpandi acriter sunt, et prohibendi: sicut tunc etiam, cum, ut apud illos interdum fit, loco satisfactionis per Confessarios imponendæ, penitentes inungunt. *Ibid.* cap. 20. per tot.

(61. Providendum est tamen a Parocho, ne in hoc Sacramento administrando supremum vitæ articulum expectet; sed maturius id agat, cum æger nondum sensibus destitutus, precibus Sacerdotis suas etiam adjungere velit. Providendum illi est etiam, ne hoc Sacramentum, quamquam non est de præcepto, petentibus denegat; id enim si vel ille negaret, vel non offerret, gravem culpam committeret. Quin nec desunt plures, qui opiuntur, ægrotum negantem recipere Sacramentum, reum haberi lethalis culpæ, cum ex contemptu Sacramenti id renuere merito censi possit. *Ibid.* cap. 22.

(62. Pueris ante usum rationis ex perpetua Ecclesiæ doctrina non datur, quamquam, ut id licite fiat, ætas illa firmior expectanda non est, qua Sacramenti Pœnitentiæ capaces censentur. Pueris accensendi sunt etiam perpetuo amentes, et furiosi, quibus constans fuit per totam vitam amentia. Constans, inquam, nam si adulti usum rationis aliquando obtinuerunt, tuncque inciderunt in amentiam, cum aliquid criminis committere potuerint, utique inungendi sunt. *Ibid.* cap. 21.

(63. Sed quid, si subita vi morbi correpti in amentiam incidant, ut petere Sacramentum minime valuerint? Eos profecto hoc Sacramento juvari oportet, si præsertim sensibus destituti, aliorum Sacramentorum remedio juvare se non possint. *Ibid.* cap. 21. per tot.

(64. Ordo in hoc Sacramento conferendo quamquam non idem fuerit semper in tota Ecclesia, cum alii statim post Sacramentalem absolutionem ante Viaticum ægrotos inunxerint, alii post Viaticum: cum tamen Ecclesiæ Romanæ disciplina in Catechismo Concilii Trident. expressa postremam hanc agendi rationem servaverit, æquitatis ratio postulat ut ab ea non recedatur. *Ibid.* cap. 23.

(65. Eodem morbo et periculo perseverante, repetere Sacramentum istud non licet; si vero morbi vis ita remiserit, ut recessisse periculum mortis videatur, iterumque recedat, et novum mortis periculum urgeat, tum iterum unctio peragenda est. *Ibid.* In dubio tamen num morbi status sit mutatus, seu num idem perseveret, expedit ut ad Sacramenti iterationem Parochus propendeat. *Ibid.*

(66. An teneatur Parochus Sacramentum hoc administrare peste laborantibus? Ex doctrina Suarezii tenetur, quatenus valeat absque morali vitæ periculo.

(67. An valeat Sacramentum, si instrumento, nempe penicillo inungatur corpus ægroti peste infecti, nihil deducitur; asseritur tamen ritum talem in Ecclesia hucusque fuisse inusitatum; *ibid.* c. 19. § 17. nov. edit.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(68. Apud Græcos oleum a Presbyteris benedicunt; Goar. *Innot. ad ritual. Græcor.* not. 22. (69. Benedicit utique et ipse Episcopus ritu Græcorum feria quinta in Cœna Domini sacrum oleum, sed vix facta benedictione, totum oleum consumitur, idque quia Græcorum more, « Cuncti (ait Goar *ibidem*) accessuri ad sacram synaxim in peccatorum expiationem sese ungentos offerunt, et Episcopus ipse primus omnium Oeconomus manu unctionem suscipit, quem deinde omnes alii sequuntur, et ab Episcopo ungentur: » (70. Hac itaque unctione licet cæremoniali, « quum oleum totum consumitur, facultatem illud denuo consecrandi privato cuicumque Parocho ipsi Pontifices tacite ex antiquo more videntur remittere: » ita pergit Goar ubi supra. (71. Nec hanc Græcorum disciplinam unquam improbavit Ecclesia Latina, immo approbavit Clemens VIII. in sua instructione ad Episcopos Latinos.

(72. 73. Patet hinc, Concilium Tridentinum non eo sensu oleum ab Episcopo benedictum materiam hujus Sacramenti reputasse, quasi ex divina institutione sine hujusmodi oleo conferri valide hoc Sacramentum nequiret, sed dumtaxat eam esse veram et sufficientem, ac etiam necessariam, spectata scilicet Ecclesiæ Latinæ consuetudine.

(74. Nec forma deprecative, qua ex Decreto Eugenii IV. et Synodi Tridentinæ utitur Ecclesia Latina, est necessaria ex institutione divina. (75. Eam nunquam adhibuit Ecclesia Græca; et tamen Ecclesia Latina nunquam de validitate collati hujus Sacramenti cum forma a Græcis usitata, ipsis quæstionem movit. (76. Quinimo ipsa Ecclesia Latina

multis sæculis ipsam ignoravit, et usa fuit forma indicativa, ut patet ex *Sacramentario S. Gregorii* apud Ugonem Menardum pag. 251. et notis ipsius Menardi pag. 332. (77. Ostendit præterea Menardus *ibidem*, Formam Ambrosianam relatam a S. Bonaventura esse indicativam. (78. Confer quoque Morin. *de Administr. Sacram. Pœnitent.* lib. 8. cap. 16. Launoium in speciali libro *de Sacramento unctionis infirmorum*, qui docet, Christum nullam specialem formam hujus Sacramenti instituisse, sed eam instituendi libertatem Ecclesiæ suæ reliquisse.

(79. Quoad partes inungendas, magna etiam fuit olim Ecclesiarum diversitas. De hac diversitate consule mox laudatum Launoium in citato libro sub hoc titulo: *Explicata Ecclesiæ traditio circa partes corporis, quæ ungentur in Sacramento Extreme unctionis* cap. 1. et cap. 2. observ. 1.

(80. Ministros hujus Sacramenti esse Presbyteros, docuit S. Jacobus, confirmavit traditio Ecclesiæ, et declaravit Concilium Tridentinum. (81. Plures vero S. Jacobus Presbyteros inducit. (82. Quare ritu Græcorum plures interveniunt, nec tantum intersunt, sed etiam inungunt; Goar, in not. ad *Ritual. Græcor.* pag. 408. et 438. (83. Neque Græcorum tantum sed et Lat. praxis antiquitus fuit, ut plures Presbyteri ad Sacramentum ministerium vocarentur, atque simul pro infirmo orarent, ut patet ex *Sacra-*

mentario S. Gregorii apud Menard. pag. 253. (84. Seculo vero XII. fuit dubitatum, an plures requirerentur, et unum sufficere fuit resolutum cap. 14. de V. S. (85. Secundum vero modernam disciplinam non quilibet Presbyter, sed solus Parochus est Minister hujus Sacramenti.

(86. Solis infirmis ex sententia S. Jacobi, traditione Ecclesiæ, et Concilio Tridentino, hoc Sacramentum administrandum; (87. et ex Rituali Romano constat, requiri infirmitatem periculosam, et quidem talem, ut ob eam videatur naturale mortis periculum imminere. (88. Hæc tamen gravitas infirmitatis non eo usque extendenda est, nec administratio hujus Sacramenti tamdiu differenda, ut nulla convalescentiæ spes supersit, aut ipse infirmus sensibus, et ratione destitutus sit.

(89. An mulieribus in partu laborantibus, hoc sacramentum administrandum? (90. Quomodo administrandum Pueris? (91. Amentibus quomodo administrandum? (92. Et demum, quomodo administrandum infirmis sensu, ac ratione destitutis? tradit Van Espen. *Jur. Eccles. univers.* part. 2. tit. 8. cap. 2. num. 8. et plur. sequent.

(93. De diversitate olim opinionum, circa iterationem hujus Sacramenti, tum de præsentis disciplina, consule pariter eundem Auctorem ubi supra c. 3. a n. 26 ad finem.

F

FALCIDIA.

SUMMARIUM.

1. Falcidia quid sit? — 2. Assignatur motivum ejus originis. — 3. Falcidia dicta est a Falcidio Tribuno plebis, qui illam tulit sub Octaviano Imperatore. — 4. Trebellianica quid sit? — 5. Trebellianica dicta est a Trebellio consule, a quo prodit Senatusconsultum Trebellianum. — 6. Sicuti per Falcidiam positum est temperamentum Legatis: ita per Trebellianicam, seu SC. Trebellianum positum est temperamentum Fideicommissis. — 7. Falcidia, et Trebellianica in hoc differunt, quod Falcidia detrahitur a nimis et excessivis legatis, Trebellianica vero ab excessivo Fideicommissio universalis; et quod Falcidia derivetur a Falcidio, Trebellianica a Trebellio: Vide aliam differentiam sub num. 55. — 8. Falcidia detrahitur ex omnibus bonis post mortem Testatoris repertis, solutis tamen prius omnibus ejus debitis, expensis funeris, et mercede, seu pretio servorum. — 9. Hæres præterens hujusmodi detractionem, tenetur ipse probare legata excedere Doctantem, seu tres partes hereditatis. — 10. Et si fiat locus dictæ detractioni, hæres tenetur ea omnia in Falcidiam computare, quæ cepit Jure hereditario. — 11. Non autem tenetur hæres computare in Falcidiam ea quæ capit Jure legati, aut Fideicommissi particularis. — 12. Falcidia non solum detrahitur a Legatis, sed etiam a Fideicommissio particulari. — 13. Item Falcidia detrahitur etiam a donationibus mortis causa factis. — 14. Quantitas bonorum in ordine ad detrahendam Falcidiam, illa præcise debet attendi, et computari, quæ post mortem Testatoris deducto ære alieno, reperta fuit. — 15. Falcidia non detrahitur a Legatis privilegiatis. — 16. Sic Falcidia

non detrahitur a Legatis ad pias causas. — 17. Pars Falcidiæ, quæ non potest detrahi a Legatis piis, non est oneranda legatis profanis. — 18. Falcidia non detrahitur ex legatis relictis Ecclesiæ. — 19. Neque detrahi potest Falcidia ex iis, quæ relinquuntur Confraternitatibus, sive cum Episcopi auctoritate, sive absque ea institutis. — 20. An Falcidia sit detrahenda inter duas causas pias? — 21. Hic cum distinctione est procedendum. Vel ipsæ causæ piæ, scilicet tam instituta hæres, quam legataria, sunt æqualiter favorabiles cultui Divino, Religioni, aut animæ Testatoris: et tunc non est detrahenda Falcidia de legatis piis a causa pia instituta. — 22. Vel causa pia, seu Ecclesia instituta hæres est magis favorabilis cultui Divino, Religioni, aut animæ Testatoris, quam causa pia legataria: et tunc Ecclesia potest detrahere Falcidiam ex legatis piis. — 23. Vel causa pia legataria est magis favorabilis animæ Testatoris, quam causa pia instituta Hæres, et in hoc casu ex legatis piis non potest deduci Falcidia. — 24. Falcidia nullimode detrahitur legatis relictis cum onere Missarum, vel pro exoneratione conscientie. — 25. Falcidia non habet locum in casu Militis. — 26. Neque Falcidia habet locum in casu, quo Testator prohibet Falcidiæ detractionem a legatis, etc. — 27. Hodie de jure communi potest Testator prohibere Falcidiæ detractionem. — 28. Immo Falcidia prohiberi potest a Testatore non solum expresse, sed etiam tacite verbis generalibus, et æquipollentibus, quæ aliud commode significare non possint. — 29. Hinc censetur prohibita ex prohibitione alienationis. — 30. Et ex eo, quod Testator mandaverit integram suam hereditatem, vel legatum ad aliquem pervenire. — 31. Idem procedit, quoties

voluit præstationem legati esse adimplendam absque ulla diminutione. — 32. Falcidia non potest detrahi ab Hærede, qui non confecit inventarium. — 33. Dicta usque modo de Falcidia, intelligenda sunt etiam de Trebellianica, salvis solummodo duabus differentiis, quæ assignantur. — 34. Tertia differentia ab aliquibus assignata non admittitur. — 35. Liberi præter legitimam deducunt etiam Falcidiam

(1. Falcidia est quarta pars bonorum Testatoris, post mortem ejus, deducto ære alieno, et expensis funeralibus residua, Hæredi scripto nimis legati gravato debita; sic clare habetur § *Quantitas autem* 2. et § *Cum autem* 3. instit. de *Leg. Falcid.* et sic communis. (2. Cum enim olim juxta licentiam legis 12. *Tabularum* liberum esset Testatoribus totum patrimonium erogare in legata, seu hæreditatem tot ac tantis gravare legatis, ut Hæredibus onera hæreditatis portantibus, vel nullum, vel nonnisi modicum lucrum remaneret, ac propterea hæreditatem respuerent, lata est lex *Furia* prohibens uni Legatario legari ultra 1000. aureos. Deinde etiam lata est lex *Voconia* prohibens, ne quis plus relinqueret alicui, quam Hæredi; sed cum neutra adhuc sufficeret, lata est lex *Falcidia* prohibens ne plus liceat legare, quam Dodrantem, seu tres partes omnium bonorum, ita ut hæredi semper remaneat saltem quarta pars omnium, quæ inveniuntur tempore mortis Testatoris, post soluta prius debita, expensas funeris, ac mercedem servorum. (3. Hæc quarta pars dicitur Falcidia, et lex eam introducens dicitur lex *Falcidia* a Falcidio Tribuno plebis, qui illam tulit sub Octaviano Imperatore, *Institut. de lege Falcidia*, et Cod. ad *Legem Falcidiam*, et cap. *Quædam* 6. dist. 2. ibi: « Sub eodem quoque Imperatore (Octaviano) Falcidius Tribunus plebis Legem fecit, ne quis plus extraneis in testamento legaret, quam ut quarta pars superesset Hæredibus, ex ejus nomine Lex Falcidia est nominata. »

(4. Trebellianica est quarta pars bonorum

(1) Falsum omnino est ex S. C. Trebelliano permissam esse in fideicommissis quartæ detractionem favore hæredis. Imperante Nerone, cum non ita facile reperiretur, qui defunctorum adire hæreditates fideicommissarias vellet, ideoque sine effectu remaneret fideicommissa, hinc Trebellio Maximo, et Annæo Seneca Consulibus Senatus consultum prodiit, quo fuit cautum, ut in fideicommissarium omnes tum activæ tum passivæ actiones transirent. *Instit.* lib. 2, tit. 23, de *Fideicommiss. hæredit.* § 4, l. 2, ff. ad *Trebell.* Nec ultra S. C. Trebellianum processit, sed non satis fuit, ut homines qui non minus de damno vitando, quam de captando lucro solliciti erant, ad fideicommissarias adeundas hæreditates inducerentur. Hinc imperante Vespasiano Augusto, Pegaso et Pasione Coss. « Senatus censuit ut ei, qui rogatus esset hæreditatem restituere, perinde liceret quartam partem retinere, atque ex Lege Falcidia ex Legatis retinere conceditur. » *Instit.* loc. cit. § 5, cujus Senatus consulti vigore fideicommissarii adinstar Legatariorum habebantur. Sed expulso S. C. Pegasiano omnis auctoritas a Justiniano tributa est Trebelliano etiam quoad disposita in Pegasiano, et inde Quarta a fideicommissis detrahenda dicta fuit Trebellianica. *Zoes. Comment. in Instit.* lib. 2, tit. 23, de *Fideicommiss. hæredit.* § *restituta*, et seq. (EDIT. BARBIELL.)

(2) Jus deducendi quartam partem bonorum ex

vel Trebellianicam. — 36. Aliqui tamen absolute tenent contrarium. — 37. Alii autem tenent posse liberos præter legitimam deducere etiam Falcidiam, vel Trebellianicam casu, quo legata, seu fideicommissa universalis sub conditione, seu in diem sunt relicta; non item si pure sunt relicta. — 38. Correctiones quinque in Pandectis e Jure novissimo. — 39. Alia differentia. *Remissive.*

Testatoris post mortem ejus, deducto ære alieno, et expensis funeralibus, residua, hæredi scripto, fideicommissio universalis gravato, debita, § *Sed quia* 7. instit. de *Fideicommiss. Hæred.* et Cod. ad *S. C. Trebellianum*. Et sic Communis. (3. *Trebellianica* dicitur a Trebellio Consule, a quo prodiit Senatus consultum Trebellianum, quo statuitur, ut hæres fideicommissarius rogatus seu gravatus totam hæreditatem restituere, possit quartam sibi retinere, ut habetur in citat. § *Sed quia* 7. instit. de *Fideicommiss. Hæred.* et Cod. ad *S. C. Trebellianum* (1). (6. Unde sicuti per Falcidiam positum est temperamentum Legatis, ita per *Trebellianicam*, seu *S. C. Trebellianum* positum est temperamentum fideicommissis (2). (7. Hinc *Falcidia* et *Trebellianica* in hoc differunt, quod *Falcidia* detrahatur a nimis et excessivis legatis, *Trebellianica* vero ab excessivo fideicommissio universalis, et *Falcidia* derivatur a *Falcidio*, *Trebellianica* vero a *Trebellio*. Vide aliam differentiam infra sub n. 33.

(8. Falcidia detrahatur ex omnibus bonis post mortem Testatoris repertis, solutis tamen prius omnibus ejus debitis, expensis funeris, et mercede, seu pretio Servorum, ita ut si respectu horum omnium bonorum hæres scriptus ob nimia legata non habeat quartam partem, possit eam a dictis legatis proportionaliter detrahere textu expresso in § fin. de *lege Falcidia*; ibi: « Cum autem ratio Legis Falcidiæ ponitur, ante deducitur æs alienum, funeris impensa, et pretia servorum manumissorum; tunc demum in

toto asse hæreditario fideicommissis subjecto non ex Trebelliano Senatus consulto, sed ex Pegasiano inductum est, Vespasiani Augusti temporibus, Pasione et Pegaso Consulibus. Cum enim Neronis temporibus An. Urb. Cond. 814, Trebellio Max. et Annæo Seneca Consulibus, Senatus consultum cautum esset, ut si hæreditas ex fideicommissi causa restituta sit, omnes actiones, quæ Jure Civili hæredi, et in hæredem competere, ei, et in eum darentur, cui ex fideicommissio restituta esset hæreditas; atque hæredes scripti totam hæreditatem, aut pene totam restituere plerumque cogebantur, adire hæreditatem ob nullum, vel minimum lucrum recusabant; atque ob id exstinguebantur fideicommissa, Fusione et Pegaso Consulibus Senatus censuit, ut ei qui rogatus esset hæreditatem restituere perinde liceret quartam retinere, atque ex lege Falcidia ex legatis retinere conceditur. At quia stipulationes ex S. C. Pegasiano descendentes et antiquitati displicuerunt, et quibusdam in casibus captiosæ judicæ fuerunt, placuit exploso S. C. Pegasiano omnem auctoritatem Trebelliano S. C. præstare, ut quando ex fideicommissio vel nihil, vel minus quarta apud hæredem remaneret, tunc liceret ei hæredi vel quartam, vel quod deesset retinere, vel repetere solum, quasi ex Trebelliano S. C. Legantur *Institutiones* Justiniani lib. II, tit. 23, § 2 et seqq. (EDIT. NEAPOL.)

reliquo illa ratio habetur, ut ex eo quarta pars apud Hæredem remaneat, tres vero partes inter Legatarios distribuantur pro rata scilicet portione ejus, quod cuique eorum legatum fuerit. » Et sic Rota part. 2. recentior. dec. 439. numer. 2. et part. 14. dec. 366. n. 8. (9. Hæres tamen præterdicens hujusmodi detractionem, tenetur ipse probare legata excedere Dodrantem, seu tres partes hæreditatis; Rota part. 10. recentior. dec. 42. num. 50. (10. Et ubi fiat locus dictæ detractioni, hæres tenetur ea omnia in Falcidiam computare, quæ capit Jure hæreditario; Rota part. 8. dec. 73. num. 7. (11. Non autem tenetur hæres computare in Falcidiam ea, quæ capit Jure Legati aut fideicommissi particularis; sed si quæ Testator hæredi particulariter legavit, aut fideicommissit, debent conferri ad quantitatem omnium bonorum, et Falcidia erit detrahenda proportionaliter a Legatis, seu fideicommissis particularibus, computato etiam illo, quod Testator per modum legati, vel particularis fideicommissi hæredi specialiter reliquit; l. *In quartam* 91. ff. ad *Leg. Falcid.* ibi: « In quartam hæreditatis, quam per Legem Falcidiam hæres habere debet, imputantur res, quas jure hæreditario capit, non quas jure Legati, aut fideicommissi, etc., nam hæ in quartam non imputantur (1). » (12. Falcidia non solum detrahatur a Legatis, sed etiam a fideicommissio particulari; l. 2. et 3. Cod. ad *leg. Falcid.* Rota part. 6. dec. 171. num. 12 (2). (13. Item Falcidia detrahatur etiam a donationibus mortis causa factis; leg. *Si quis* 18. Cod. ad *leg. Falcid.* ibi: « Si enim cum mortis causa donatio præcedat, et hæc modum Legis Falcidiæ excedat, hæres post additionem repetit eam pecuniam, quæ ultra modum Legis Falcidiæ corporaliter quidem data est, Lege autem in patrimonio permansit, » et concordat l. *Si mortis* 5. Cod. eod. (3). (14. Quantitas bonorum in ordine ad detrahendam Falcidiam illa præcise debet attendi, et computari, quæ

(1) Vide præsertim Voet. in *Pandect.* lib. 53, tit. 2, 25, ubi enumerat, explicat, et distinguit ea quæ in Falcidiam imputanda sunt. (EDIT. BARBIELL.)

(2) Circa Falcidiæ detractionem a fideicommissis particularibus non ita Auctoris pacifica est opinio. Major enim Doctorum numerus, de quo testatur Vin. *Comment. in Institut.* lib. 2, tit. 22, de *Leg. Falcid.* in princ. n. 8, docet in fideicommissis locum non habere Falcidiam, nec eam locum umquam habuisse cum Lex Falcidia de legatis tantum loquatur, nec de fideicommissis poterat loqui, cum de tempore latæ leg. *Falcidiæ* hanc auctoritatem non haberent, quæ illis Augusti temporibus attributa fuit. Profecto si Falcidia locum habuisset in fideicommissis, sive particularibus, sive universalibus, cum nullum inter particularia, et universalis discrimen in Legibus occurrat, jam non erat cur alia lex promulgaretur super fideicommissis, nec hæredes scripti hæreditatem adire recusassent, quemadmodum eveniebat, etiamsi lex *Falcidia* jamdiu vigeret, teste Justiniano *Instit. de fideicommiss. hæred.* § 5, lib. 2, tit. 25. In hujus opinionis confirmationem plura alia adducit argumenta Duaren. *Oper.* tom. 2, in Tit. ad *leg. Falcid.* pag. 444. Contrariam tamen sequuntur sententiam Voet. in *Pandect.* lib. 53, tit. 2, n. 4. Vin. loc. cit. Corvin. in *Cod.* lib. 6, tit. 50, pag. 472,

post mortem Testatoris, deducto ære alieno, reperta fuit, sive deinde ante additionem hæreditatis fuerit aucta, vel diminuta, § 2. *Instit. de Lege Falcidia*, ibi: « Quantitas autem patrimonii, ad quam ratio Legis Falcidiæ redigitur, mortis tempore spectatur (4). »

15. Falcidia non detrahatur a legatis privilegatis, qualia sunt, quæ cum perpetua inalienabilitate relinquuntur; Auth. *Sed et*, Cod. ad *Leg. Falcid.*, ibi: « Sed et in ea recessat Falcidia, quæ ita relicta est, ne alienetur, sed permaneat ad successores ejus, cui relicta; » Rota, p. 5, tom. 1, dec. 88, numer. 22, dec. 272, num. 9, et t. 2, dec. 484, num. 12. (16. Sic Falcidia non detrahatur e Legatis ad pias causas; Auth. *Similiter*, Cod. ad *Leg. Falcid.*, ibi: « Similiter Falcidia cessat in his, quæ ad pias causas relicta sunt; » Barbosa, *Juris Eccles. univers.*, lib. 3, c. 27, num. 84, cum communi aliorum, et etiam lib. 2, c. 11, num. 93. (17. Pars autem Falcidiæ, quæ non potest detrahi a Legatis piis, non est oneranda Legatis profanis, ita ut hæres integram Falcidiam percipiat, sed solum a Legatis profanis est detrahenda pars illa Falcidiæ, quæ ipsis pro rata competit, cum ad eam tantum sint obligata; Falcidia enim pro rata de quolibet Legato detrahatur l. *Hæreditatem* 68, § fin. l. *In quantitate* 73, § fin. ff. ad *Leg. Falcid.* Unde in tali casu integra Falcidia non deducitur, sed tantum rata de aliis Legatis profanis; sic Mantica lib. 9, conject. tit. 5, num. 24 et 25. Amostaz. lib. 1, de *Causis piis*, c. 11, num. 34, ubi ad hoc plura adducit. (18. Falcidia non detrahatur ex Legatis relictis Ecclesiæ; Communis cum Cardinal. Petra tom. 2 *Comment. ad Constitut. X Innocent. III*, num. 75. (19. Neque detrahi potest Falcidia ex iis, quæ relinquuntur Confraternitatibus, sive cum Episcopi auctoritate, sive absque ea institutis; Bassi tract. de *Sodalitatibus, seu Confraternitatibus*, q. 16, num. 1, cum multis ibi citatis, et Barbosa lib. 2. *Juris Eccles. universitat.*, capit. 11,

coll. 2, in fin. Francis. Husman. *Paradox. ad Leg. Falcid.* 8, apud Everard. *Thesaur.* tom. 4, pag. 1683, qui tamen Auctor non valde ab eodem Everard. in præfatione laudatur. Quæ vero harum opinionum verior sit, videbit Lector, cum in tanta ambiguitate hæreat animus eligentis. (EDIT. BARBIELL.)

(3) Detrahatur quoque ex donationibus inter virum, et uxorem, quæ cum non statim perficiantur, morte demum conjugis donantis confirmantur. Voet. in *Pandect.* lib. 53, tit. 2, n. 4. Duaren. *Oper.* tom. 2, p. 445, coll. 1. *Comment. ad leg. Falcid.* et ob eandem rationem idem videretur statuendum de donatione inter patrem et filium, quæ morte pariter donantis confirmatur. Cæterum detrahatur ex omnibus legatis etiam Principi, Reipublicæ, et uni ex hæredibus relictis l. *In legatis* 4. Cod. ad *leg. Falcid.* l. 1, § 5, l. 3, § ultim ff. ad *leg. Falcid.* l. 6, § Cod. hoc tit. Bruneman. in *Cod.* lib. 6, tit. 50, leg. 4. (EDIT. BARBIELL.)

(4) Super æstimatione hæreditatis, et de tempore eandem æstimandi, accuratum, et doctissimum tractatum habes apud Duaren. l. cit. pag. 446, § *Circa hanc quartam*, et plur. seq. et apud Voet. l. cit. n. 29. (EDIT. BARBIELL.)